

ИСПИТ ИЗ ЕЛЕКТРОМАГНЕТИКЕ (ОГ, ОФ, ИР)

9. фебруар 2010.

Напомене. Испит траје 180 минута. Није дозвољено напуштање сале 60 минута од почетка испита. Писати искључиво хемијском оловком. Дозвољена је употреба непрограмабилних калкулатора. Питања радити искључиво на овоме папиру, а задатке искључиво у вежбанци. Коначне одговоре на питања и тражена извођења уписати у одговарајуће кућице, уцртати у дијаграме или заокружити понуђене одговоре. Одговори без извођења се неће признати. Вежбанка и овај папир се морају заједно предати. Свако питање носи по 5 поена, а задатак по 20 поена.

Попунити податке о кандидату у следећој табели. Исте податке написати и на омоту вежбанке.

ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ (попуњава кандидат)							КОЛОКВИЈУМ				
Индекс година/број		Презиме и име									
/							ИСПИТ				
ПИТАЊА						ЗАДАЦИ			УКУПНО ПОЕНА	ОЦЕНА	
1.	2.	3.	4.	5.	6.	Укупно	1.	2.			Укупно

ПИТАЊА

1. Одредити коефицијенте потенцијала за систем који чине две концентричне, бесконачно танке сферне металне љуске, полупречника a (љуска 1) и b (љуска 2), при чему је $a < b$. Љуске се налазе у ваздуху. Референтну тачку за потенцијал узети у бесконачности.

2. Написати диференцијалне једначине којима је једнозначно одређен магнетски вектор–потенцијал у стационарном магнетском пољу у вакууму, ако је у свакој тачки познат: (а) вектор магнетске индукције, $\mathbf{B}$, (б) вектор густине запреминских струја, $\mathbf{J}$.

3. Под којим условом се простопериодично електромагнетско поље у домену v у вакууму може сматрати квазистационарним? Учестаност је f .

4. Написати потпуни систем Максвелових једначина од кога се полази у анализи електромагнетских таласа у вакууму, у простору у коме нема струја.

5. Униформан раван простопериодичан електромагнетски талас, учестаности f , наилази из диелектрика 1, параметара ϵ_1 и μ_1 , нормално на равну површ диелектрика 2, параметара ϵ_2 и μ_2 . (а) Написати изразе за таласе који постоје у оба

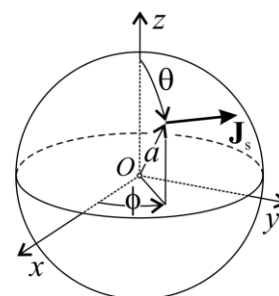
диелектрика, (б) написати граничне услове које задовољавају поља у диелектрику 1 и диелектрику 2, и (в) одатле извести коефицијенте трансмисије и рефлексије.

(а)	(б)	(в)
-----	-----	-----

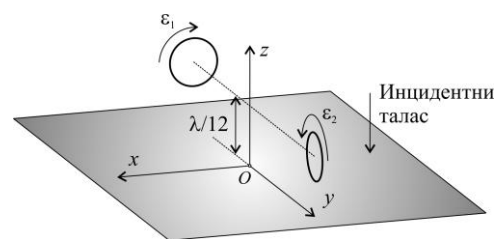
6. Полазећи од израза за комплексни коефицијент простирања униформног простопериодичног ТЕМ таласа, у средини параметара ϵ , μ и σ , извести упрошћени израз за коефицијент слабења и фазни коефицијент у добром диелектрику, на учестаности f .

ЗАДАЦИ

1. У вакууму постоје брзопроменљиве простопериодичне површинске струје познате комплексне густине $\underline{\mathbf{J}}_s = J_{s0} \left(\sin \theta \left(\sin \frac{\phi}{2} \right) \mathbf{i}_\phi \right)$ ($J_{s0} = \text{const}$, $-\pi \leq \phi \leq \pi$, $0 \leq \theta \leq \pi$) само на површи сфере, полупречника a , чији је центар у координатном почетку (као на слици). Угаона учестаност струје је ω . (а) Одредити расподелу површинских наелектрисања сфере. (б) Одредити, у центру сфере, електрични скалар–потенцијал површинских наелектрисања сфере. (в) Одредити магнетски вектор–потенцијал у центру сфере.

2. Раван униформан простопериодичан ТЕМ талас, таласне дужине $\lambda = 1\text{m}$, наилази из вакуума управно на савршено проводну раван, која лежи у Oxy –равни Декартовог координатног система. Вектор јачине електричног поља инцидентног таласа може се представити у облику $\underline{\mathbf{E}} = (a \mathbf{i}_x + b \mathbf{i}_y) e^{+j2\pi z/\lambda}$, где су a и b непознате комплексне константе. На висини $\lambda/12$ изнад проводне равни постављене су две електрички мале, жичане контуре, истих површина $S = 1\text{cm}^2$. Познате су комплексне индуковане електромоторне силе у контурама, у односу на референтне смерове приказане на слици: $\epsilon_1 = -10,9\text{mV}$ (у контури нормалној на y –осу) и $\epsilon_2 = j10,9\text{mV}$ (у контури нормалној на x –осу). (а) Одредити израз за резултантно магнетско поље изнад проводне равни. (б) Израчунати непознате константе a и b . (в) Израчунати ефективну вредност интензитета вектора јачине електричног поља инцидентног таласа. (г) Како је поларизован инцидентни талас (одговор образложити)?

У сферном координатном систему: $\text{div } \mathbf{A} = \frac{1}{r^2} \frac{\partial}{\partial r} (A_r r^2) + \frac{1}{r \sin \theta} \frac{\partial}{\partial \theta} (A_\theta \sin \theta) + \frac{1}{r \sin \theta} \frac{\partial A_\phi}{\partial \phi}$.

**ОДГОВОРИ НА ПИТАЊА И РЕШЕЊА ЗАДАТАКА СА
ИСПИТА ИЗ ЕЛЕКТРОМАГНЕТИКЕ (ОГ, ОФ, ИР),
ОДРЖАНОГ 9. ФЕБРУАРА 2010. ГОДИНЕ**

ПИТАЊА

1. $a_{11} = \frac{1}{4\pi\epsilon_0 a}$, $a_{12} = \frac{1}{4\pi\epsilon_0 b} = a_{21} = a_{22}$.

2. (a) $\text{div } \mathbf{A} = 0$, $\text{rot } \mathbf{A} = \mathbf{B}$. (б) $\text{div } \mathbf{A} = 0$, $\Delta \mathbf{A} = -\mu_0 \mathbf{J}$.

3. Максимална линеарна димензија домена мора да буде много мања од таласне дужине $\lambda = \frac{c_0}{f} = \frac{1}{f\sqrt{\epsilon_0\mu_0}}$.

4. $\text{rot } \mathbf{E} = -\mu_0 \frac{\partial \mathbf{H}}{\partial t}$, $\text{rot } \mathbf{H} = \epsilon_0 \frac{\partial \mathbf{E}}{\partial t}$, $\text{div } \mathbf{E} = 0$, $\text{div } \mathbf{H} = 0$.

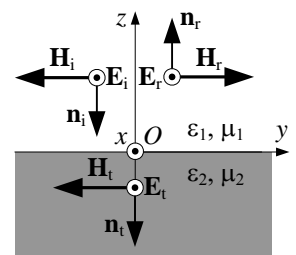
5. (a) Према ознакама на слици, $\underline{E}_{xi} = \underline{E}_{i0} e^{j\beta_1 z}$, $\underline{H}_{yi} = -\frac{\underline{E}_{i0}}{Z_{\text{TEM1}}} e^{j\beta_1 z}$, $\underline{E}_{xr} = \underline{E}_{r0} e^{-j\beta_1 z}$,

$\underline{H}_{yr} = \frac{\underline{E}_{r0}}{Z_{\text{TEM1}}} e^{-j\beta_1 z}$, $\underline{E}_{xt} = \underline{E}_{t0} e^{j\beta_2 z}$, $\underline{H}_{yt} = -\frac{\underline{E}_{t0}}{Z_{\text{TEM2}}} e^{j\beta_2 z}$, где је $\beta_1 = \omega\sqrt{\epsilon_1\mu_1}$,

$\beta_2 = \omega\sqrt{\epsilon_2\mu_2}$, $Z_{\text{TEM1}} = \sqrt{\frac{\mu_1}{\epsilon_1}}$, $Z_{\text{TEM2}} = \sqrt{\frac{\mu_2}{\epsilon_2}}$. (б) За $z=0$ је $\underline{E}_{x1} = \underline{E}_{x2}$ и $\underline{H}_{y1} = \underline{H}_{y2}$.

(в) $\frac{\underline{E}_{r0}}{\underline{E}_{i0}} = \rho = \frac{Z_{\text{TEM2}} - Z_{\text{TEM1}}}{Z_{\text{TEM2}} + Z_{\text{TEM1}}}$, $\frac{\underline{E}_{t0}}{\underline{E}_{i0}} = \tau = \frac{2Z_{\text{TEM2}}}{Z_{\text{TEM2}} + Z_{\text{TEM1}}}$.

6. $\alpha = \frac{\sigma}{2} \sqrt{\frac{\mu}{\epsilon}}$, $\beta = 2\pi f \sqrt{\mu\epsilon}$.

ЗАДАЦИ

1. (a) $\underline{\rho}_s = j \frac{J_{s0}}{2\omega a} \cos \frac{\phi}{2}$.

(б) $\underline{V} = j \frac{J_{s0}}{\pi\epsilon_0\omega} e^{-j\beta a}$.

(в) $\underline{\mathbf{A}} = -\frac{\mu_0 J_{s0} a}{3} e^{-j\beta a} \mathbf{i}_x$.

2. (a) $\underline{\mathbf{H}}_{\text{rez}} = 2 \sqrt{\frac{\epsilon_0}{\mu_0}} (\underline{b} \mathbf{i}_x - \underline{a} \mathbf{i}_y) \cos\left(2\pi \frac{z}{\lambda}\right)$.

(б) $\underline{a} = j \frac{\lambda}{2\sqrt{3}\pi S} \epsilon_1 \cong -j10 \frac{\text{V}}{\text{m}}$, $\underline{b} = j \frac{\lambda}{2\sqrt{3}\pi S} \epsilon_2 \cong -10 \frac{\text{V}}{\text{m}}$.

(в) $E = \sqrt{|\underline{a}|^2 + |\underline{b}|^2} = 14,14 \frac{\text{V}}{\text{m}}$.

(г) $E(t) = E\sqrt{2} = \text{const} \Rightarrow$ инцидентни талас је кружно поларизован.